אלא הנך דאפקת. בהמה שנחתכו רגליה והגלודה: **לא תיפוק.** [6]כדרבנן סבירא ליה לתנא דבי ר' ישמעאל וחשיב נקובי והך דרב עוירא בחד ותרין פסוקי בחד ומשכחת להו שפיר וכל הנך טרפות דמנינן לקמן (דף מז.) בריאה כגון חליף דאוני ודמיא לנשרא ולביעתא ואטוס בריאה כולהו בכלל ריאה שניקבה או שחסרה ניהו. חליף היינו חסרה ממקום שהיא ראויה להיות שם והנך חזותא לקותא ניהו וכל לקותא סופה לינקב והויא לה נקובה וחליף דשני קרומים דווסט[מ] שניהם נטולים ממקום שהן ראויין להיות ואין לך נקובה גדולה מזו: **נטולה.** ניטלה הכבד: **נפולה.** נפלה מן הגג. וגלודה בכלל נטולה שניטל עורה. ונחתכו רגליה בכלל חסורה. ושף מדוכתיה בכלל נטולה. וכן נדלדלו סימנים ועקירת צלע וחציסת גולגולת בכלל שבורה. ובשר החופה היינו קרועה: **למעוטי לקותא דרכים.** דכוליא שאינה בכלל אלו ופליג עולא עליה. ואם תאמר ישנה בכלל נקובה כי היכי דאמרינן בלקותא דריאה לאו מילתא היא דהוה ליה ניקבה הכוליא והא ליכא למ"ד דאפי' רכיס מודי דניקבה הכוליא כשרה ובלקותא הוא דטריף: **שמונה מיני טרפות בנקובה.** נקובת הושט והקרוס והלב והריאה והקיבה והדקין כרס הפנימי והמסס ודית הכוסות חדא הוא הא תמניא: **ואם תאמר ט'.** יש דהא איכא נמי מרה ההיא יחידאה היא ודית הלכתא כוותיה ודרב עוירא דית ליה לחייא: **יפלה כליותי.** היינו לקותא וטרפה: **אין מוציאין מעשה נסים.** להביא ראייה מהן: **רק את נפשו שמור.** מכות מות הכהו ולכך נצטווה לשמור נפשו דאמרינן בהשותפין (ב"ב דף טז.) גדול נערו של שטן משל איוב משל לאומר לעבדו שבור חבית ושמור יינה: **הללה דרבי האומר בזויה.** דבעינן כזית שיור בניטל הכבד. ופלוגתא היא בפרקין (ד' מו.) [3]דרמינן סתמי דמתני' אהדדי דקתני רישא אלו טרפות ניטל הכבד ולא נשתייר ממנה כלום הא נשתייר כשרה ואע"ג דליכא כזית והדר תני אלו כשרות ניטל הכבד ונשתייר ממנה כזית ומוקמינן לה כתנאי והכא מייתי לה משום שמעתתא דרבי יצחק בר יוסף משמיה דרבי יוחנן: **והא אמר רבי יוחנן הללה בסתם משנה.** והא נמי סתמא היא ומאי אולמא דסיפא מרישא: **אמורא' ניהו.** ורבי יצחק סבר דלא כייל רבי יוחנן למימר הללה בסתם משנה אלא היכא דסבירא ליה אמר בהדיא הללה כמשנה זו ואמורא אחרינא אמר משמיה דר' יוחנן הללה בסתם משנה והיכא דאיכא תרי סתמי דסתרן אהדדי אי איכא טעמא לאלומי חדא מחברתה כי ההיא דסנהדרין דאחד דיני ממונות (דף לד:) אזיל רבי יוחנן בתרה ואי לא מספקא ליה ולא קבע בהו הלכתא כחד מנייהו ובהני תרי אי הוה משכחינן טעמא בהא דרבי יצחק לא הוה מוקמינן לה באמורא' ומשום דליכא לאלומי איטריך לן לשנויי דרבי יצחק לית ליה האי כללא דר' יוחנן: **וכבד סותמתה.** שנקובה במקוס דיבוקה בכבד וחבור הכבד סותם את הנקב: **כשרה.** אפילו לר' יוסי בר' יהודה: **יש שנו.** קליפה הפנימית: **זה שלא כנגד זה.** כגון זה למעלה וזה למטה: **בקורקבן פסול.** הכי ס"ל משום שהמאכל מתאסף שם ומחלחל ונכנס בנקב עד שיוצא דרך נקב השני: **ופעיא ביה.** לוענקת שאע"פ שהקנה מוציא קול אי אפשר שלא יהא הוושט מתפשט עמו. ואני שמעתי פעיא מנשמת: **גמדא.** כוולת רט"ר בלע"ז: **מיהנדזין.** מיתרמן דמיכווני אהדדי: **איגו קרוס.** ואם ניקב ונסתם אפילו עלתה בו סתימה עבה אינה מתקיימת כדאמרינן ביבמות (דף עו.) בכרות שפכה ניקב פסול נסתם כשר וזהו פסול שחוזר להכשרו זהו למעוטי קרוס שעלה מחמת מכה בריאה שאיגו קרוס דכל נקובי דטרפות לא מהניא להו סתימה דסלקא בהו לאחר זמן ולא דמי לריאה שניקבה [3] ודופן סותמתה ונסתימת כבד במרה ונסתימה דירכיס בחלחולת דלקמן (דף נ.) דההיא סתימה מעיקרא היא: **אין לו בדיקה מבחוץ.** לפי שהעור החיצון אדום ואין טפת דם נכרת בו:

לספק

הנך דאפקת לא תיפוק. וא"ת למאן דלית ליה לקמן (דף מד.) ההיא דרב מתנא דבוקע דאטמא מאי ניהו י"ח טרפות וי"ל דבאיעכול ניבי הוי טרפה לכולי עלמא ואם תאמר לעולא דאמר בסמוך ח' מיני טרפות יש ולית ליה דרכיס בר פפא מאי ניהו י"ח טרפות וי"ל דניטל לומת הגידין חשיב חדא ודרכיס הויא בכלל נחתכו רגליה ועוד קשה למ"ד נקרע רוב חיצונה זהו בשר החופה את רוב הכרס חסר להו חדא דהכא חשיב להו בתרתי לכן נראה דעולא והיא דלקמן סברי כמתני' וכרבי יוחנן[1] דאמר אלו טרפות דוובקא ואתא אלו למעוטי דרב מתנא אע"ג דדמיא לנטולה במתני' וכ"ש דרכיס דלא דמיא כלל להנך דמתני' ולית ליה י"ח טרפות נאמרו למשה מסיני [2] ומאי למימר נמי דלית ליה בשר החופה בתרתי ואם תאמר וכי היכי דחשיב תרי פסוקי כחדא ג"כ ריאה שחסרה וחסרון דשדרה נחשוב נמי כחד וי"ל לפי דאין שיעורן שוה דחסרון דריאה בכל שהוא וחסרון דשדרה פלוגתא [3]דב"ש וב"ה אי נמי לפי שזה בשר וזה בעצם ואם תאמר נקרע רוב החיצונה ובשר החופה את רוב הכרס נמי נחשוב כחד וי"ל דרוב החיצונה הוא רוב הכרס ובשר החופה את רוב הכרס אינו רוב בשר אלא רוב ממה שכנגד רוב הכרס ואתא לא חשיב חסרון הגרגרת דהוי בבאיסור וי"ל דטעמא דחסרון משום דסופה ליפסק [3] דהוי כרוב:

יפלה כליותי מי קא חיי. פירש בקונטרס והאי לקותא הוא וקשה דמנא ליה דהאי לקותא דאיוב הוי לקותא דהויא ביה טרפה הא איכא לקותא דכשרה כדאמר לקמן (דף נה:) מליא מוגלא טרפה מיס זכיס כשרה אלא הכי פריך יפלה כליותי מי קא חיי בלא רפואה הא קאמר לקמן (דף נד.) דמחו בכוליתא וקטליה ואי בדרו ליה סמא חיי ואיוב לא מליגו שעשו לו שום רפואה: **והא אמר רבי יוחנן הלכה בסתם משנה.** אע"ג דסיפא דמתני' (לקמן דף נד.) דאלו כשרות מסייע ליה מכל מקום פריך מכח דמאי אולמיה הך סתמא מהך סתמא כדפירש בקונטרס ואי משום שהאחרון הוא עיקר במקום שיש סדר למשנה כגון בחדא מסכתא מ"מ הך משנה דאלו טרפות ואלו כשרות כחדא בבא חשיב ואין סדר וה"ר יעקב מאורלייני"ש תירץ דהכי פריך והא אמר ר' יוחנן הלכה כסתם משנה וע"כ סתמא דאלו כשרות לאו סתמא מעלייתא היא דאי סתמא מעלייתא היא אמאי איצטריך ר"י לומר הלכה כמותו הא אמר ר' יוחנן חדא זימנא דהלכה כסתם משנה[5]: ההיא

לספק

מסורת הש"ס

[1]) [ל"ל רבי], [2]) [בברכות ס. יבמות קכא:], [3]) בקרא הטעמא אך, [4]) [עיין גיטין פא: דמסיק שם דרבה בר בר מנה לא ס"ל דא"ר יוחנן הלכה כסתם משנה ולריך יעוב גדול], [5]) [בבא מו. ושם נסמן], [6]) [יבמות טז: וש"נ], [7]) [ל"ל ואמר], [8]) [לקמן מח.], [9]) [ל"ל רבה וכ"ל בריש"י ורא"ש], [1]) [ל"ל טרפה], [2]) [מלא רווח ליתא בערוך עיין ערך גמד ח"ל], [3]) לעיל כח:, [4]) [לקמן], [5]) לקמן נד., [6]) [ועיין תוס' שבועות ד. ד"ה והדר סבר],

תורה אור השלם

1. יָסוּבוּ עָלַי רַבִּים יִפְלָח בַּלֵּילוֹתַי וְלֹא יַחְמוֹל יִשְׁפֹּךְ לָאָרֶץ מְרֹרָתִי:

איוב טז יג

2. וַיֹּאמֶר יְיָ אֶל הַשָּׂטָן הִנּוֹ בְיָדֶךָ אַךְ אֶת נַפְשׁוֹ שְׁמֹר: איוב ב ו

הגהות הב"ח

(א) גמ' דאמר ר"נ ניקב זה בלא זה או זה שלא כנגד זה כשר: (ב) רש"י ד"ה אינו קרוס וכו' לריאה שניקבה. נ"ב לקמן דף מח ע"א:

מוסף רש"י

הלכה כסתם משנה. רבי הוא סידר המשנה וכשראה דבני חכם ושכיו בעיניו שנאן סתם ולא הזכיר שם אומרו עליהן כדי שלא יהו שנויה מפי יחיד ונראין כאילו נשנו מפי המרובים ויעשו כמותן (ביצה ב:). **דאי חליף טרפה.** פי' עורו של וושט אי חליף והיה עורו שלפנים אדום ועור של חוץ לבן, טרפה, מאי טעמא מפני שניקבו העורות ומשום הנקב יתאדם אותו שלפנים שהיה אדום, משום המולי של נקב (הפרדס ענף קלח, וכ"ה באו"ז ח"א סי' תה בשם רש"י, וע' דק"ס מרש"י כת"י). **וושט דאכלה ביה.** אם ניקב זה שלא כנגד זה טרפה, דמשכינן כמאן דניקב זה כנגד זה, מאי טעמא זמנין דגמדא ופעיא ביה ואמי נקב אצל חבירו והרי הוא כמי שניקבו במקום ונקב במקום טרפה, פי' גמדא ופעיא, גמדא הבהמה מולכת לותרה לאכול מכאן ומכאן, פעיא לוענקת וינא נקב זה כנגד זה, אבל הקורקבן של עוף אם ניקב זה שלא כנגד זה כשרה (הפרדס שם). **אין לו בדיקה מבחוץ אלא בפנים.** לפי שהוא טרפה בנקב משהו ואינו מיכר וטופת דם נכנסת לו בפנים בנקב ואינו מיכר, אבל קרוס הפנימי לבן הוא וטופת דם מיכרת בו, אבל המילון אדום (לעיל כח:) לענין דריסה לא בדקינן אלא לעור הפנימי שהוא לבן, מ"ט מפני שהלבן יתגכר אם ניקב אם לאו, שהלבן מוחר אדום מחמת הכאת הנקב (הפרדס ענף קלט.).

עין משפט נר מצוה

כג א מיי' פ"ה מהל' שחיטה הלכה ב סמג עשין סג טוש"ע יו"ד סי' כט:

כד ב מיי' שם פ"ו הלכה ו סמג שם טוש"ע יו"ד סי' מב סעיף ג:

כה ג מיי' שם סמג שם טוש"ע שם:

כו ד מיי' שם הל' יח סמג שם טוש"ע יו"ד סי' מט סעיף ג [ובכ"מ אלפס לקמן בפירקין ד' רעד: ובהרא"ש לקמן סי' מח]:

כז ה מיי' שם פ"ג הלכה כ סמג שם טוש"ע יו"ד סי' לג סעיף ד וסעיף ה:

כח ו מיי' שם פ"ז הלכה כא סמג שם טוש"ע שם סעיף ה:

כט ז מיי' שם פ"ג הלכה כ סמג שם טוש"ע שם סעיף ד:

ל ח מיי' שם פ"ו הלכה יח סמג שם טוש"ע יו"ד סי' מט סעיף ג [ובכ"מ אלפס שם]:

לא ט מיי' שם פ"ג הלכה כא סמג שם טוש"ע יו"ד סי' לג סעיף ד:

לב י מיי' שם הלכה [ח] כב סמג שם טוש"ע שם סעי' ו [וסימן מז סעיף יז]:

הגהות מהר"י לנדא

[ח] גמ' והאמר רבב"ח אר"י הלכה כסתם משנה. יש לתמוה רבב"ח. ועיין גיטין פא: וצ"ל והאמר ר"י הלכה כסתם משנה. והוא גי' נכונה ונס רש"י ליין והאמר ר"י הלכה כסתם משנה והשמיטו רבב"ח:

לעזי רש"י

רט"ר [ריטרייר"ט]. מתכורץ, מכורץ.

שיטה מקובצת

[א] לא תפיק דכדרבנן פ"ל:

[ב] דרמי סתמי דמתני':

[ג] ומצינן למימר נמי דלית ליה בשר החופה את רוב הכרס ושנקרע רוב החיצונה בתרתי ואם תאמר וכי היכי: **[ד]** וחסרון דשדרה פלוגתא דב"ש וב"ה: **[ה]** וי"ל דטעמא דחסרון משום דסופה ליפסק ברוב הס"ד:

רבינו גרשום

בצר להו תרתי חדא דפסוקי וחדא דרב עוירא. הנך דאפקת לא תפיק המסס ומרה: שמונה מיני טרפות יש בנקובה כלומ' במתנית': וא"ר יצחק בר' יוסף הלכה כד' האומר בכזית. כלומר ניטל הכבד ולא נשתייר הימנו כזית טרפה. כלומר דמתניתין באותה בבא דאלו כשרות בבהמה. וכיס שלו קיים כו' הכיס שהוא נקלף: גמדא גרסינן זמנין דמהנדזין בהדדי כו' זימנין דשורין הנקבין וליכא מידי דסתים: למאי נפקא מינה

ההיא ספק דרוסה. פירש בקונטרס דבבהמה נמי איכא תקנתא דבשלמא גבי נקב איכא למימר דלמא במקום נקב שחט אבל גבי דרוסה כיון דמקומה מאדיס אפי׳ שחט בה יש היכר במשהו ולפי מה שפירשתי בפ״ב (לעיל דף כח.[ו]) גבי בר מוזא דקאמר נשחטיה לוושט דלמא במקום נקב שחיט דבספק דרוסה מיירי לא יתכן לומר כן: **ישב** לו קוץ בוושט. פירש בקונטרס וקורט דס אין בו מבפנים ונראה דאין לחוש אפילו יש מבפנים אם אין מבחוץ כיון דלא חיישינן שמא הבריא: **קסבר עולא אין חוששין לספק דרוסה.** לקמן (דף נג.) פסקינן דחיישינן לספק דרוסה ואם כן יש לו קוץ בוושט חוששין נמי שמא הבריא ואם תאמר ואמאי נימא נשחטה הותרה כדאמרינן בפ״ק (לעיל ט.) גבי בא זאב ונטל את בני מעיים והחזירן כשהן נקובים וכי תימא שאני הכא שנולדה ספיקא מחיים הא אמר בפ׳ ד׳ אחין (יבמות דף ל: וסס) ואילו גבי גירושין ספק קרוב לה ספק קרוב לו לא קתני פירוש ומותרת לרת ערוה לשון בלא חליצה ומפרש טעמא משום דאשה זו בחזקת היתר לשוק עומדת ואל תאסרנה מספק אלמא השתא דמת בעלה מוקמינן לה בחזקת מה שהיתה [ז] בחיי בעלה קודם שזרק גט לערוה והכא נמי כי נשחטה נעמידנה בחזקת מה שהיתה קודם שנולד בה ספק דרוסה והעמידנה בחזקת שאינה דרוסה וי״ל דשאני הכא דדרוסה שכיחא והא דאמרינן לקמן (דף נג.) גבי חרי שנכנס לבין השורים ונמצא נפורן על גבו של אחד מהם כיון דאיכא למימר הכי ואיכא למימר הכי אוקי תורא אחזקיה רב לטעמיה דאמר אין חוששין לספק דרוסה אבל למ״ד חוששין לא מוקמינן ליה אחזקיה התם נמי דמי לתלות יותר בדרוסת חרי כמו בספק דרוסה בעלמא: **שאני** התם דאיתחזק איסורא. ובתתיכה אחת ספק של חלב ספק של שומן ואע״ג דלא איתחזק איסורא לא איתחזק נמי היתרא אבל הכא מעיקרא היתה בחזקת כשרה: **כשמואל** דאמר לאו מקום שחיטה הוא. ואפי׳ למאן דמכשיר בפ״ק (לעיל יט.) הגריס שלש ושחט שני שלש שאני גרגרת דלא מיטרפא במשהו עד דאיכא רובא: **אי כשמואל הא אמר ברובו.** אע״ג דשמואל פוסל בפ״ק (לעיל כ.) הגריס שלש ושחט שני שלש גבי כל הכשר בשחיטה כנגדו בעורף כשר למליקה הכא בעי למימר דרבא לא פסיל מהאי טעמא אלא משום חומרי דרב וחומרי דשמואל: **זיל שלים דמי תורא למריה.** ואע״ג דטעה בדבר משנה [ח] הוא [מ] לא עבדינן כתרי חומרי דסתרי אהדדי בידים האכילו לכלבים: ורבי

לספק דרוסה ההיא ספק דרוסה דאתאי לקמיה דרבה הוה קא בדיק ליה רבה לוושט מאבראי אמר ליה אביי והא מר הוא דאמר וושט אין לו בדיקה אלא מבפנים אפכיה רבה ובדקיה ואישתכח עליה תרי קורטי דמא וטרפה [ט] ורבה נמי לחדודי לאביי הוא דבעי אמר עולא ישב לו קוץ בוושט אין חוששין שמא [י] הבריא (דרס חתיכות בסכין טמאה סימן) ולעולא מ״ש מספק דרוסה קסבר עולא [כ] אין חוששין לספק דרוסה ומאי שנא משתי חתיכות אחת של חלב ואחת של שומן התם איתחזק איסורא [א] ומאי שנא [ר] מהשוחט בסכין ונמצא׳ פגומה התם איתייליד לה ריעותא בסכין ומאי שנא מספק טומאה ברשות היחיד דספקו טמא וליטעמיך נידמייה לספק טומאה ברשות הרבים דספקו טהור אלא התם הלכתא גמירי לה מסוטה יתיב ההוא מרבנן קמיה דרב כהנא ויתיב וקאמר [א] נמצאת אתמר אבל ישב חיישינן אמר להו רב כהנא לא תציתו ליה ישב איתמר אבל נמצאת לא איצטריך ליה לעולא דכולהו [ב] חיוי ברייתא קוצי אכלן איתמר תורבץ הוושט רב אמר [ג] במשהו ושמואל אמר ברובו רב אמר במשהו מקום שחיטה הוא ושמואל אמר ברובו לאו מקום שחיטה הוא הי ניהו תורבץ הוושט אמר מרי בר מר עוקבא אמר שמואל כל שחותכו ומרחיב זה הוא תורבץ הוושט חותכו ועומד במקומו זהו וושט עצמו אמר להו רב פפי מר לא אמר הכי ומנו רב ביבי בר אביי אלא [ד] כל שחותכו ועומד במקומו זה תורבץ הוושט אלא איזהו וושט עצמו כל שחותכו וכויץ [ה] [ד] יונה אמר זירא מבלעתא וכמה אמר רב אויא פחות משערתא ועדיף מחיטתא ההוא תורא דהוה לבני רב עוקבא דאתחיל ביה שחיטה בתורבץ הוושט וגמר בוושט אמר רבא רמינא עליה חומרי דרב וחומרי דשמואל וטריפנא ליה חומרי דרב דאמר רב במשהו והאמר רב מקום שחיטה הוא כשמואל דאמר לאו מקום שחיטה הוא אי שמואל האמר ברובו כרב דאמר במשהו איגלגל מילתא מטאי לקמיה דר׳ אבא אמר להו תורא בין לרב בין לשמואל שרי זילו אמרו ליה לבריה דרב יוסף בר חמא דלשלים דמי תורא למריה אמר מר בריה דרבינא מותבינא תיובתא כלפי סנאיה דרבא [ו] לעולם הלכתא כדברי ב״ה והרוצה לעשות כדברי בית שמאי עושה כדברי בית הלל עושה מקולי בית שמאי ומקולי ב״ה רשע מחומרי

לספק דרוסה. כגון הנך דאיכא למיחש להו כדלקמן [נג.:] איהו קשתיק ואינהו קא מקרקרן ואמרינן לקמן (דף נג.:) דרוסה שאמרו לריכה בדיקה ואינה אסורה עד שיאדיס[ג] כנגד החלל ובסימנים עד שיאדימו הסימנים עצמן ולא שניקב אלא שהארס מאדיס הסימן ומחלחל ויורד לחללו ובוושט אינו ניכר האדמימות אלא מבפנים שהעור לבן: **ההיא ספק דרוסה וכו׳.** אם עוף היה בודק הקנה תחלה כדאמרינן בפרק שני (לעיל כח.) ושחט הקנה והכשירו ואח״כ בדק הוושט ואם בהמה היא נמי אית בה תקנתא דבשלמא גבי נקב איכא למימר דילמא במקום נקב שחט אבל גבי דרוסה כיון דמקומו מאדיס אפילו שחט בו יש היכר במשהו[ג]: **קורטי דמא.** שחילחל הארס ונכנס: **לחדודי לאביי.** כדי שישאל: **ישב לו קוץ.** כגון שאכל קוץ ונתחב לתוך הוושט ואינו נראה נקובתו מבחוץ וקורט דס אין בה בפנים: **אין חוששין.** שמא נקב היה והבריא והוה קרוס שעלה מחמת מכה בוושט ואינו קרוס. ואני שמעתי והבריא לשון ניקב כמו וברא אותם בחרבותם (יחזקאל כג): **מאי שנא מספק דרוסה.** דמשום דעל אריא ביניהו אמרינן שמא דרס ומצרכינן ליה בדיקה והכא לא אפשר למיבדקה דנקב משהו בעור חילון של וושט לא מיינכר: **קסבר אין חוששין לספק דרוסה.** דפלוגתא דרב ושמואל היא בפרקין (דף נג.): **משפי חפיכום.** שאם אכל [ד] אחת מהן ואינו יודע איזו היא דמביא אם תלוי על הספק: **הכא לא איתחזק איסורא.** [ה] שישיבת קוץ בלא נקיבה אין כלום: **השוחט בסכין.** בדוקה דלא איתחזק איסורא קודם שחיטה: **איתייליד ריעותא.** ואי לא איתחזק בריאה הא איתייליד לבסוף. איתחזק שייך למימר במידי דמעיקרא איתייליד שייך למימר במידי דלבסוף: ה״ג **אלא הכא הילכתא גמירי לה מסוטה.** בין לענין טומאה ובין לענין טהרה ואין טעם בדבר ולא גמרינן מינה דהכי גמירי לה מסוטה במסכת סוטה (דף כח:) ובפ״ק דנדה (דף ג.) דמה סוטה סתירתה ברשות היחיד ואסורה מספק אף ספק טומאה ברה״י ספקו טמא: **נמלאת איטמר.** בלא תחיבה: **חייטינן.** שמא ב׳ העורות ניקבו והבריא החילון: **ברייתא.** הרועות באפר וביערים: **תורבץ הוושט.** מקום דבוקו בלחי: **במשהו.** אם ניקב שם: **מקום השחיטה הוא.** ואם שחט שם כשרה הלכך דינו כוושט וכי גמירי הגרמה בקנה הוא דגמירי אבל בוושט לא שייכא הגרמה: **ומרחיב.** נפתח פי הנקב כמין פי אמתחת. והאי מרחיב לא אחתך קאי אלא אעוגל פי חלל הוושט: **חוסכו ועומד במקומו.** שהוושט רך הוא וכשחותכין אותו אינו מרחיב [ז] אבל בלא הרגש הוא מתקשה[ח]

דדיי״ש בלע״ז[ט]: וכויץ. רטיי״ט ונכפל פי הנקב בלד חללו ונסתם עוגל פי החלל: **מר לא אמר הכי.** רבי אינו אומר כן: **מבלעתא.** מקום בית הבליעה קרוי תורבץ סמוך לראש הנקב מאד: **פחות משערתא.** מאורך שעורה: **דאתחיל ביה שחיטה.** משהו: **דאמר במשהו.** והאי לאו מקום שחיטה הוא: **כשמואל.** והוי [ז] נקב: **כין לרב וכין לשמואל מישרא שרי.** לרב מקום שחיטה הוא ושחיטה מעלייתא היא ולשמואל דאמר נקב הוא דאמר[י] נקובתו ברובו: רבא בריה דרב בר יוסף [כ] בר חייא הוא והוא רבא דכולי גמרא בר פלוגתיה דאביי: **דמי תורא למריה.** שכבר האכילו לכלבים דאילו הוה קמן הוה הדר ביה ומישתרי באכילה דקיי״ל (בסנהדרין דף ו.) טעה בדבר משנה חוזר[מ] והא דבר משנה מפורשת היא דלא עבדינן כתרי חומרי: **כלפי סנאיה דרבא.** לישנא מעליא משום דבעי לאותודי והכסיל בחושך הולך [קהלת ב]: מחומרי

הא) [ברכות נג: וש״נ], **ב)** [פי׳ יפא לאוק כדמתמרגס חוק בכא עדוק ערך בר ד׳], **ג)** [לקמן נג.], **ד)** [לעיל י.], **ה)** [לקמן נג.], **ו)** [לעיל ט.], **ז)** [לקמן מז. ע״ש בפרש״י ושוד לקמן נח:], **ח)** לפי פירש״י משמע שם חכם אבל עיין בב״י סי׳ כ שהביא פוסקים שקאי על יונה ממש ועי׳ רש״ל, **ט)** עילוזין ו: ר״ה יד: [ותוספתא סוכה פ״ב ה״ד ותוספתא עדיות פ״ב ה״ג ותוספתא יבמות סוף פ״ב], **י)** [עיין רש״ש], **כ)** [ל״ל אחר ד״ה מכן], **כ)** [ל״ל בר חמא ועיין לקמן עז. ובעירובין נד. ובנדרים נה. ותמצא כי רבא בנו של רב יוסף בר חמא הוה ודע דרב יוסף סתם המכר בכל הש״ס הייינו רב יוסף בר חייא עי׳ לעיל יח:], **ל)** [ד״ה אתא], **מ)** [ל״ל דלא],

הגהות הב״ח

(א) גמ׳ הסם איתחזק איסורא הכא לא אתחזק איסורא ומאי שנא:

לעזי רש״י

דדיי״ש [ריידי״ש]. קשה, נוקשה.
רטיי״ט [ריטריי״ט]. מתכורץ, מכֻורץ.

מוסף רש״י

לחדודי לאביי. שיביב לו מה שהשיב (ברכות לג:). **אין חוששין שמא הבריא.** שמא ניקב הוושט, הוא״ל ואין הנקב גלאה (הפרדס עמ׳ קלט). **מהשוחט בסכין ונמצאת פגומה.** ויודע הוא שכששחט בדק קודם שחיטה והיתה יפה, אבל לא בדק אחר שחיטה מיד (לעיל י.). **חיוי ברייתא.** רועות בלפר, ואמרי לה בריתא בריאות (לקמן מז.). מקולי ב״ש ומקולי ב״ה רשע. בערובין (ז.) מפרש לה במתלוקת אחת שיש מקום שטעין בה דברי ב״ה להקל, ויש מקום שטעין בה דברי ב״ש להקל, כגון כמה אסרין בשדלה שלא בטעמא בחבל ב״ש אומרים ב׳ חוליות וב״ה מחמירין בה ומקילין לענין טומאה לומר שיין שאסרה חוליא אחת אינה מטמאה, והאומז בזו קולי ב״ש רשע, שהרי דבריו סותרין זה את זה כלי להקל, והאומז בחומרי שניהם כסיל בחשך הולך הוא, שאינו יודע להבחין על מי לסמוך, אבל בב׳ מחלוקות שהקילו אלו בזו ואלו בזו, אין כאן לא משום רשע ולא משום סכלות, דפ״ל בהא כב״ש ובהא כב״ה (ד״ה יד:).

שיטה מקובצת

א) כל שחותכו וכויץ ר׳ יונה א״ר זירא מבלעתא: **ב)** ואינה אסורה עד שיאדים בשר כנגד החלל: **ג)** אבל גבי דרוסה כיון דמקומו מאדים אפי׳ שחט בו יש היכר במשהו. והכי נמי הוה מצי למימר נפקא מינה לדרוסה דהא דרוסה ודאית נמי בדקינן לה בהאדמה כדלקמן אלא אשמועי׳ דחוששין לספק דרוסה. כך נמצא בס״ו וכן כתב הרשב״א ז״ל בשם רש״י ז״ל: **ד)** משתי חתיכות שאם אכל כזית מאחת מהן ואינו יודע מאיזו היא: **ה)** הכא לא אתחזק איסורא קודם שחיטה שישיבת קוץ: **ו)** אינו מרחיב אלא לצד הראש הוא: **ז)** כשמואל והוי נקבה: **ח)** דקי״ל טעה בדבר משנה חוזר ומשהרי בשר באכילה והא דבר משנה מפורשת היא: **ט)** מוקמי׳ לה בחזקת מה שהיתה קודם שזרק גט לערוה והכא נמי: **י)** ואע״ג דטעה בדבר משנה חוזר הוא דהא לא:

רבינו גרשום

לספק דרוסה כלומר דריסה כמין טיפה של דם והוושט אדום ולא מינכרא דם של דריסה: ולא היא רבה לחדודי לאביי כו׳ כלומר רבה לא בדקיה מבחוץ אלא בשביל אביי אם יאמר לו שום דבר: ישב לה קוץ בוושט. כלומר נעץ לה קוץ בוושט כשרה אין חוששין שמא הבריא כלומר שמא נקב לשון וברא אותם בחרבותם: אלמא קסבר עולא אין חוששין לספק דרוסה. שהכא מיקל בספק דרוסה: אלא התם הילכתא גמירי לה מסוטה מה סוטה רשות היחיד וכו׳: וקאמר נמצא איתמר ישב לה קוץ בוושט ולא נעץ בו: כל שחותכו ומרחיב זהו תורבץ הוושט כו׳ קרוב לבית הבליעה: והא שמואל ברובו [קאמר]. כלומר זה לא היה ברובו דלא הוה בתורבץ הוושט אלא התחלה דשחיטה וזהו משהו. תורא בין לרב בין לשמואל מישרא שרי. כלומר לרב שרי אע״ג דאמר רב תורבץ הוושט שניקב במשהו לדבריו מי ששוחט בתורבץ הוושט לאו חשוב נקב דהוא מקום שחיטה קאמר ולשמואל דאמר לאו מקום שחיטה הוא סבר דאין הבהמה פסולה עד שניקב ברובו והא לאו ברובו הוא דלא הויא בתורבץ הוושט אלא אתחלתא דשחיטה. זילו ואמרו לבריה דרב יוסף בר חמא כו׳ זהו רבא:

מחומרי בית שמאי ומחומרי בית הלל. מפרש בפ"ק דעירובין (דף ז.) בתרי חומרי דסתרן אהדדי כגון הך דשדרה וגולגולת דאפלוג בית שמאי ובית הלל לגבי אהל דהוו להו בית שמאי לחומרא [1]ואמרי עד שתחסר שתי חוליות מטמא באהל ובית הלל לקולא וקאמרינן וכן לטרפה דלבית הלל בחדא חוליא הוי חסרון וטרפה ולב"ש כשרה והוו להו ב"ש לקולא וב"ה לחומרא ומאן דעביד בטרפות כחומרי ב"ה ובטומאה כחומרי ב"ש כסיל הוא דהכא חשיב ליה חסרון והכא לא חשיב ליה חסרון. והני דרבא נמי סתרן אהדדי דכיון דאמר נקובתו במשהו טעמא משום דמקום שחיטה הוא וחומרי דשמואל דאמר לאו מקום שחיטה הוא ואשתכח דסתרן מילתיה דרבא אהדדי: **בא קוו.** בפרק קמא דעירובין (דף יג:) יצתה בת קול ואמרה הלכה כבית הלל: דרבי יהושע בבבא מציעא בהזהב (דף עט:): **מכל מקום קשיא.** דכתרי חומרי לא עבדינן: סתם שמעתתיה דרב בדרי בתרא׳ רב יהודה הוה אמר להו בני מדרשא: **נתנו בו שיעור.** עד כמה הוא כשר לשחיטה: **לאו מקום שחיטה הוא.** אפ"ה אמר רב במשהו מידי דהוה אגרגרת דבין במקום שחיטה בין שלא במקום שחיטה שוה שיעוריה: **עד כדי תפיסת יד.** צריך להניח לצד הראש כשלש אצבעות וארבע לשון מורי הזקן ואני שמעתי אחיזת חודי אצריס והראשון נראה בעיני דכי האי גוונא לא מיקרי תפיסת יד: **עד מקום שישעיר.** שיש שם שער שגוררין בסכין מכרס הפנימי: **טפח בוושט.** מיקרי כרס (ג) וקא סלקא דעתך דלא אזיל שער בתוך הוושט ולא מידי ואת אמרת עד מקום שישעיר [2]דהא על סוף הוושט כולו מלי שחיטו וכיון דלאו וושט הוא היכי מלי שחיטו ביה: **אימא טפח בכרס סמוך לוושט.** דהיינו טפח ראשון של כרס הוי כרס הפנימי ונקובתו במשהו ולפי שהוא נחבא במקום המיצר בין צלעות החזה קרי ליה פנימי וכל שאר הכרס קרוי במתני׳ [מב.] החיצונה ונידונית בקריעת רובו: **כי קאמר רב.** טפח בוושט מקרי כרס: **בשורא דמשעיר טפי.** שהשער נכנס בתוך הוושט טפח ולעולם מקום שחיטה הוי בוושט עד מקום השער: **תורכן הוושט שניטל ולו.** לקמיה פריך והא איכא עיקור סימנים: **ותגא תוגא.** תגא דמתניתין דפרקין[1] מסייע ליה. תוגא כמו תגא דידן: **ניטל לחי התחתון כשר.** וכיון שניטל הלחי נתלש הסימנים שבלחי התחתון הם מחוברי׳: **קשיא מתני׳.** דקתני כשר: **הא דאיעקור איעקורי.** עיקור סימניס[2] כשנעקר הוושט מן הלחי ומן הכשר: **הא דאיגום איגומי מעילוי סימנים.** שנגמס הלחי מן הכשר שמוטל על הסימנים בין הלחי והסימן דלאו עיקור הוא שהסימנים מעורין בכשר: **אלא לשמואל קשיא.** דרב פפא דלדידיה איכא עיקור סימנים דקאמר תורכן הוושט שניטל דמשמע שהוושט לבדו ניתק ונתלש מן הכשר: **דאקפל אקפולי.** שנקלף מעל הכשר. אקפל כמו ונקלף ודומה לו וקפלו את האבנים דמסכת סוטה (דף לה:[3]): **דאיפרוק אפרוקי.** כדבר הנעקר בכח שנעקר כאן מעט וכאן מעט עד רובו דאותו מיעוט המחובר אינו מחובר ביחד הילכך לאו חבור הוא דלא בריא: רוב אינו כשל רבה בר בר חנה אבל לספרים דגרסי בתר והא אמר שמואל ברובו אנקובי הא דאנקוב אנקובי קשה לפירוש רבינו חננאל דמפרש דאפרוק איפרוקי שנפרדו הסימנין זה מזה ליכא למימר שהמקשן היה יודע האמת דא"כ לא הוה פריך מידי וי"ל דכי פריך מרבה בר בר חנה הוה מלי למימר וליטעמיך תקשה לך דרבה בר בר חנה גופיה אי טרפה הויא עיקור [3] סימנים היכי משכחת לה: היכי

מחומרי בית שמאי ומחומרי בית הלל עליו הכתוב אומר [1]הכסיל בחושך הולך אלא אי בבית שמאי בקוליהן וכחומריהן אי בבית הלל בקוליהן וכחומריהן הא גופא קשיא אמרת לעולם הלכה כדברי ב"ה והדר תני והרוצה לעשות כדברי ב"ש יעשה לא קשיא [2]כאן קודם בת קול כאן לאחר בת קול ואי בעית אימא אף לאחר בת קול [3]ורבי יהושע היא דאמר אין משגיחין בבת קול מכל מקום קשיא אמר רב טבות כולה כרב עבדא דכי אתא רמי בר יחזקאל אמר לא תציתו להו להני כללי דכייל יהודה אחי משמיה דרב הכי אמר רב וושט נתנו [בו] חכמים שיעור [4] מכלל דתורבץ הוושט לאו מקום שחיטה הוא וקאמר במשהו למעלה עד כמה אמר רב נחמן [5]עד כדי תפיסת יד למטה עד כמה אמר רב נחמן אמר רבה בר אבוה [6]עד כדי שישעיר איני [7]והאמר רבינא אמר גניבא משמיה דרב טפח בוושט סמוך לכרס זהו כרס הפנימי אמאי כי קא שחט בכרס קא שחיט אימא טפח בכרס סמוך לוושט זהו כרס הפנימי איבעית אימא כי קאמר רב בתורא דמשעיר טפי אמר רב נחמן אמר שמואל [8]תורבץ הוושט שניטל כולו מלחי כשר ותנא תונא [9]ניטל לחי התחתון כשר מתקיף לה רב פפא והאיכא עיקור סימנים ולרב פפא קשיא מתניתין [10]ניטל לחי התחתון כשר בשלמא מתניתין לרב פפא לא קשיא [11]הא דאיעקור איעקורי הא דאיגום איגומי מעילוי סימנים אלא לשמואל קשיא לא תימא כולו [12]אלא אימא רובו [13] [14]והאמר רבה בר בר חנה אמר שמואל [15]סימנים שנדלדלו ברובן טרפה אמר רב שישא בריה דרב אידי [16]הא דאקפל איקפולי [17]התם דאפרוק אפרוקי: ופסוקת הגרגרת: תנא כמה פסוקת הגרגרת ברובה וכמה רובה רב אמר רוב

ורבי יהושע היא דאמר אין משגיחין בבת קול. תימה דקיימא לן כבית הלל משום בת קול וקיימא לן[1] דרבי אליעזר שמותי הוא ולא חיישינן בבת קול שפסק כוותיה בפרק הזהב (ב"מ דף עט:) ויש לומר דשאני התם שלא יצתה אלא לכבודו דרבי אליעזר דאמר מן השמים יוכיחו ועוד דבת קול דבית הלל מסייע קרא דכתיב (שמות כג) אחרי רבים להטות דבית הלל רובא הוו אלא דמעיקרא מספקא לן משום דבית שמאי מחודדין טפי אבל בת קול דרבי אליעזר רננו דפליגי עליה הוו רובא ואם תאמר אמאי קאמר הכא הא מני רבי יהושע היא דאמר אין משגיחין בבת קול הא איהו לא קאמר אלא אעובדא דרבי אליעזר דאתן נמי לא קיימא לן כבת קול דרבי אליעזר וי"ל דכיון דקאמר לא בשמים היא משמע דאית ליה דבשום דוכתא אין משגיחין בבת קול: **כולה** כרב עבדא. והא דאמרינן לעיל רמינן עליה חומרי דרב וחומרי דשמואל היינו למאי דס"ד והוה מלי למימר כולה כשמואל עבדא דלאו מקום שחיטה הוא ואסר נמי בהגריס שליש ושחט שני שלישי אלא נקט כרב משום דקי"ל כרב באיסורי[2]: **מדקאמר** נתנו בו חכמים שיעור בו׳. ולא בעי למימר דנתנו בו שיעור למטה דמלא פירש דבריו מסתמא אין למעלה אין למטה קאמר: **כדי** תפיסת יד. פירש בקונטרס ארבע אצבעות תימה דבעוף מאי ופירש רבינו יצחק בן רבינו מאיר ארבע אצבעות בראמיס גדולים מכאן ואילך כל חד וחד לפי [3]מה שהוא גדול ובה"ג מפרש כדי תפיסת יד כדנקיט איניש בשתי אצבעותיו ודבריהם דבדי קבלה ויש לסמוך עליהם והאי דקרי לקמן (דף נ:) גבי חלחולת [4] בתפיסת יד כמלא בטדא [5]דתורא דהיינו ארבע אצבעות התם נקט כדי תפיסה סתם אבל הכא כדי תפיסת יד קאמר דמשמע כדי שיוכל לתפוס בשתי אצבעות ואפי׳ כל שהוא:

[6] **והאיכא** עיקור סימנים. לפירוש הקונטרס דפ"ק (לעיל כ.) דבעיקור סימנים הויא טרפה תימה [7] דהיכי פשיטא ליה דהויא טרפה על כרחך אינה נטרפה בתורבץ הוושט בנקב בעלמא כמו בוושט עצמו [8] וכמו כן נימא דניטל כולו כשרה וכי תימא דסבירא ליה דלא גרע משמוטת הגרגרת שהיא טרפה זהו דוחק גדול ועוד דקא משני דברובו כשרה אף על פי דפסוקת הגרגרת תנן ברובו טרפה ולפירוש הלכות גדולות פריך שפיר והא איכא עיקור סימנים אף ע"ג דלא הויא טרפה בשמוטה זו מ"מ במה יכשר כיון דאין לו היתר בשחיטה ומיהו קשה לפי׳ ה"ג דמאי פריך והאמר רבה בר בר חנה סימנים שנדלדלו ברובן טרפה לפי המקשן תקשה ליה ארבה בר בר חנה גופיה דאי טרפה הויא בהכי אם כן מהו עיקור דקיימא לן דלא הויא טרפה אלא שאין שחיטה מועלת בו [9] ומיהו ספרים דגרסי מעיקרא לא קשיא [10](הא דאקפל אקפולי) והא דאדלדל אדלדולי [11] וי"ל שיודע המקשן כדמסיק לבסוף דרבה בר בר חנה איירי דאיפרוק אפרוקי בכח כאן מעט וכאן מעט דלא הדרא בריא והוי טרפה ועיקור סימנין דלא הוי טרפה דאקפול אקפולי בנחת מעל הכשר ומ"מ פריך מדלדול דרבה בר בר חנה אלשון דלדול שהזכיר המתרץ וחוזר ומפרש לו דדלדול שאמרתי אינו כשל רבה בר בר חנה אבל לספרים דגרסי בתר והא אמר שמואל ברובו אנקובי הא דאנקוב אנקובי קשה לפירוש רבינו חננאל דמפרש דאפרוק איפרוקי שנפרדו הסימנין זה מזה ליכא למימר שהמקשן היה יודע האמת דא"כ לא הוה פריך מידי וי"ל דכי פריך מרבה בר בר חנה הוה מלי למימר וליטעמיך תקשה לך דרבה בר בר חנה גופיה אי טרפה הויא עיקור [12] סימנים היכי משכחת לה:

מסורת הש"ס

א) [עיין תוס׳ ערכין ב: בד"ה מי שחליון], ב) ברכות נב. ב"מ עט: פסחים קיד. יומא יד. [עירובין ז.], ג) [לקמן נ: ע"ש], ד) [לקמן נד.], ה) [לעיל מב: לקמן נג.], ו) ר"ח והפ. רש"ל, ז) [דף נד.], ח) [שם לפנינו איתא וקילפו הסיר אכן בדף לו. איתא], ט) [שבת קנ: נדה ז:], י) [כדאיתא בבכורות מט.], כ) [ל"ל בחולין], ל) עיין רש"ש ורש"ל ובספר תפארת שמואל בהשגות על רש"א, מ) ר"מ מ"ז, נ) [ל"ל י"ל],

הגהות הב"ח

(א) גמ׳ נתנו בו חכמים שיעור מדקאמר נתנו בו חכמים שיעור מכלל דתוכיך: (ב) שם אלא אימא רובו (והאמר רבה בר וכו׳ דאפרוק אפרוקי) תא"מ וי"ב ס"א והאמר שמואל תורבץ הוושט ברובו הא דאקפול אקפולי הא דאינקוב אינקובי והאמר רבה בר בר כר חנה אמר שמואל סימנים שנדלדלו ברובן טרפה אמר שמואל דגרסי מעיקרא לא קשיא הא דאנקוב אנקובי ר"ל שיודע המקשן. וי"ב כך מצאתי מוגה בתוס׳ כ"י: (ג) גופיה אי טרפה הויא עיקור היכי משכחת לה:

מוסף רש"י

אי בבית שמאי בקוליהן וכחומריהן. אי לענין טומאה לא חשיב לה חסרון בחוליא אחת, לענין טריפה נמי לאו חסרון הוא ואי כב"ש דאמרו חסרון הוא ליחשבה חסרון הכא והכא (ר"ה יד:). ניטל לחי התחתון. מעל הכשר והסימנים מחוברים בבשר (לקמן נד.). סימנים שנדלדלו. נתלשו בכמה מקומות ומחוברין כאן מעט וכאן מעט (לעיל מב:) נעקרו במקומות הרבה (לקמן נג:).

שיטה מקובצת

(א) דהוו להו ב"ש לחומרא דאמרי עד שתחסר: (ב) ואת אמרת עד מקום שישעיר דהוא עד סוף הוושט כולו: (ג) סימנים הוי כשנעקר הושט: (ד) כל חד וחד לפי קוטנו ובעל ה"ג מפרש: (ה) גבי חלחולת כדי תפיסה כמלא בטדא: (ו) תימה דהיכא פשיטא ליה דהויא טרפה הא על כרחך: (ז) כמו בוושט עצמו אלא ברובו וכמו כן נימא: (ח) ומיהו לספרים דגרסי מעיקרא לא קשיא הא דאנקוב אנקובי והא דאדלדול אדלדולי י"ל שיודע המקשן. וי"ב כך מצאתי מוגה בתוס׳ כ"י: (ט) גופיה אי טרפה הויא עיקור היכי משכחת לה:

עין משפט נר מצוה

לז א ב מיי׳ פ"ט מהל׳ שחיטה הל׳ ו וכפי׳ בה"ג סמג עשין סג טוש"ע יו"ד סי׳ כ סעי׳ ב: לח ג מיי׳ שם פ"ט הל׳ כא ועי׳ היטב בכ"מ סמג שם טוש"ע יו"ד סי׳ כד סעי׳ טז:
לט ד ה מיי׳ שם פ"ח הל׳ כג סמג שם טוש"ע יו"ד סימן לג סעי׳ ל:
מ ו מיי׳ שם פ"ט הל׳ כא ועיין בכ"מ סמג שם טוש"ע שם סי׳ כד סט"ז:
מא ז ח מיי׳ שם סמג שם טוש"ע יו"ד שם וסי׳ לג סעי׳ י:

תורה אור השלם

ו. הַחֲכָם עֵינָיו בְּרֹאשׁוֹ וְהַכְּסִיל בַּחֹשֶׁךְ הוֹלֵךְ וְיָדַעְתִּי גַּם אֲנִי שֶׁמִּקְרֶה אֶחָד יִקְרֶה אֶת כֻּלָּם: קהלת ב יד

רבינו גרשום

ור׳ יהושע היא דאמר אין משגיחין בבת קול בבבא מציעא פרק הזהב: לא תציתו להני כללי דכייל יהודה אחי משמע דרב כו׳ דהכי סברינן מה דאיתמר תורבץ הוושט רב אמר במשהו מקום שחיטה הוא רב יהודה היא דאמר משמיה דרב: למעלה עד כמה עד מקום תפיסת יד קרוב לראש והשאר כשר לשחיטה: עד מקום שישעיר מקום יש בכרס שמולגין אותו מפני השער שמגרדין. ואיכא דגרסי יסעיר לשון רונדיד בלע"ז דכויץ: והא רבינא אמר גניבא משמע דרב טפח בושט כו׳ והיאך אמרת דכשר לשחוט עד מקום שישעיר: ואיבעית אימא כי איתמר ההיא דרב כו׳ כלומר לעולם עד מקום שישעיר ומה דאמרת טפח בושט סמוך לכרס זהו כרס הפנימי: בתורא דנפיש שערתיה אבל בבהמה בינונית חשוב ושט: תורבץ הוושט שניטל כולו מלחי כשר כלומר מבלעתא: הא דאיתעקור איתעקורי. כלומר איתעקור איתעקורי איכא ודאי עיקור סימנין אבל איגום איגומי. כלומר שנחתך מעילוי סימנין ליכא עיקור סימנין. אלא לשמואל קשיא לשמואל דאמר שנטל כולו מלחי. האיכא עיקור סימנין לא קשיא [ו] התם דאינקוב אינקובי כלומר מה דאמר שמואל ברובו טרפה דאינקוב אנקובי הכא דאמר כשר דאידלדל אידלדולי כלומר שלא ניקבו אלא נדלדלו ברובא: התם דאיתפריק איתפרוקי. כלומר שנתפרקו הסימנין עצמן [טרפה] והא דאמרינן שנדלדלו ברובן [כשרה] שנדלדלו מן הלחי ולא נתפרקו:

[ו] גירסת רבינו היא כמו גי׳ הס"ז שהביא הב"ח כאן בהגהותיו דגרסי והאמר שמואל תורכן הוושט ברובו הא דאינקוב וכו׳.